

Фасій Богдан Володимирович

AGILE, WATERFALL TA OUT STAFF ДОГОВІР АБО ДОГОВОРИ НА РОЗРОБКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З одного боку, максимально детальні договори, що передбачають всі можливі ситуації, які можуть трапитися під час розробки та після неї, це добре, але ж чи є сенс переписувати цивільний, трудовий, кримінальний, податковий кодекс у договір? Ще в максимально детальних договорах іноді забувають про істотні умови. Хоча з іншого – без договору або з «договором на серветці» у випадку конфлікту інтересів у суді буде не так просто захистити свої права та інтереси.

Перехід від однієї фази до іншої відбувається тільки після повного і успішного завершення попередньої

Основною метрикою agile-методів є робочий продукт. Віддаючи перевагу безпосередньому спілкуванню, agile-методи зменшують обсяг письмової документації в порівнянні з іншими методами.

Більшість гнучких методологій націлені на мінімізацію ризиків шляхом зведення розробки до серії коротких циклів, йменованих ітераціями, які зазвичай тривають два-три тижні. Кожна ітерація сама по собі виглядає як програмний проект в мініатюрі і включає всі завдання, необхідні для видачі міні-приросту по функціональності: планування, аналіз вимог, проектування, програмування, тестування і документування. Хоча окрема ітерація, як правило, недостатня для випуску нової версії продукту, мається на увазі, що гнучкий програмний проект готовий до випуску в кінці кожної ітерації. Після закінчення кожної ітерації команда виконує переоцінку пріоритетів розробки [3].

У лютому 2001 року в штаті Юта США був випущений «Маніфест гнучкої методології розробки програмного забезпечення» (англ. Agile Manifesto). Він був альтернативою розробки програмного забезпечення, такого як «waterfall метод», який був золотим стандартом розробки в той час. Даний маніфест був схвалений і підписаний представниками методологій: екстремального програмування, Crystal Clear, DSDM, Feature driven development, Scrum, Adaptive software development, Pragmatic Programming. Гнучка методологія розробки використовувалася багатьма компаніями і до прийняття маніфесту, однак входження Agile-розробки в суспільство відбулося саме після цієї події.

Agile Manifest роз'яснює 12 принципів, якими є:

1. задоволення клієнта за рахунок ранньої і безперебійної поставки програмного забезпечення;
2. заохочення змін вимог навіть в кінці розробки (це може підвищити конкурентоспроможність отриманого продукту);
3. постійна поставка робочого програмного забезпечення (кожного місяця або тижня або ще частіше);
4. тісне, щоденне спілкування замовника з розробниками протягом усього проекту;
5. проектом займаються мотивовані особистості, які забезпечені необхідними умовами роботи, підтримкою і довірою;
6. рекомендований метод передачі інформації – особиста розмова (віч-на-віч);
7. працююче програмне забезпечення – кращий вимірник прогресу;
8. спонсори, розробники і користувачі повинні мати можливість підтримувати постійний темп на невизначений термін;
9. постійна увага поліпшенню технічної майстерності і зручному дизайну;
10. простота – мистецтво не робити зайвої роботи;
11. кращі технічні вимоги, дизайн та архітектура виходять у самоорганізованих командах;
12. постійна адаптація до обставин, що змінюються. Команда повинна систематично аналізувати можливі способи поліпшення ефективності і відповідно коригувати стиль своєї роботи [4].

Ще одним варіантом урегулювання IT-відносин може бути *out staff довір*. У цьому випадку замовник отримує у своє розпорядження певні години конкретних спеціалістів зі професійними навичками, які описані в договорі. Такі спеціалісти надають послуги в межах заявлених навичок. При цьому, роботу таких спеціалістів може координувати менеджер, години якого також продаються в рамках *out staff* договору. Такий варіант підходить для досвідчених замовників, або тих, хто має розуміння у сфері розробки софту, і відповідно, зможе отримати користь саме від такого алгоритму роботи.

У таких IT-договорах фіксуються кількість годин конкретних спеціалістів, вартість таких годин, у залежності від спеціалізації та навиків осіб, що залучені.

Пояснюючи складне простими словами, можна сказати, що це один з численних видів управління персоналом. Суть *out staff* в тому, що спеціалісти виводяться за штат компанії або організації, офіційно числяться в іншій юридичній особі або в стартапі, але продовжують працювати на колишньому робочому місці. Фактично ці співробітники беруться в оренду на термін, визначений у договорі. Інколи це кілька місяців, а іноді кілька років – все залежить від компанії-наймача.

Вперше подібна практика була застосована в Сполучених Штатах Америки в 70-х роках минулого століття, у період одного з серйозних економічних криз. До України така форма кадрового менеджменту прийшла в 1998 році, коли багато компаній розорявалися, а решта намагалися всіляко мінімізувати штат співробітників. Нині послуги *out staff* персоналу надають практично всі великі кадрові агентства, і з кожним роком популярність цієї форми найму тільки зростає.

Дуже часто *out staff* за співзвучністю плутають з *outsourcing*, проте це абсолютно різні поняття. *Outsourcing* являє собою передачу компанії тих чи інших непрофільних для неї функцій стороннім організаціям за договором (наприклад, IT-обслуговування). Як приклад, наведемо тактику

Apple Inc TM, однією з найпопулярніших і найбагатших компаній в світі. Ця компанія – лідер в частині грамотного використання персоналу та передачі функцій стороннім організаціям. Як відомо, Apple не виготовляє телефони та планшети самостійно. Всі компоненти і фінальна збірка виробляються в Китаї та Південній Кореї, що представляє собою типовий outsourcing. А для розробки передових моделей або нових пристроїв беруться в оренду дизайнери і вузькі фахівці в тій чи іншій області. Зокрема, до роботи над iWatch (годинник від «яблучної» компанії) було залучено близько сотні тимчасових фахівців з провідних годинних фірм Швейцарії [5].

Out staff договір доцільний в наступних випадках:

- рішення разових завдань;
- виконання сезонних робіт;
- тимчасове залучення людей для виконання великого обсягу роботи в стислі терміни;
- тимчасова заміна персоналу на період відсутності (щорічна відпустка, декретна відпустка, тривалий лікарняний і т.п.);
- відсутність певних необхідних категорій працівників;
- відсутність часу на пошук фахівців потрібної кваліфікації [6].

Out staff як спосіб управління персоналом має безліч переваг. Зокрема, в умовах фінансової нестабільності це дозволяє на законних підставах

мінімізувати податки, скоротити витрати на персонал і позбутися від мало завантажених (або зовсім надлишкових) співробітників. Якраз тому out staff з кожним роком користується все більшою популярністю, причому не тільки в великих містах, а й в невеликих, провінційних.

Для співробітника, що працює так, єдиним мінусом може бути те, що він не може користуватися додатковими соціальними послугами компанії-замовника, так як складається в офіційних трудових відносинах з компанією-out staff.

Висновки. Звісно, весь цей поділ договорів на розробку софту на waterfall договір, agile договір та out staff договір є досить умовним. Ключові відмінності були вказані вище і в залежності від конкретного кейсу та суті правовідносин можна обрати потрібний формат договору. А ще – можна розробити певний mixed agreement, який буде включати елементи всіх трьох договорів. Про те слід пам'ятати, що при укладенні цих договорів необхідно керуватися нормами Цивільного кодексу України (про це будуть наступні дослідження).

У будь-якому разі для замовника важливо отримати кінцевий результат та всі виключні майнові авторські права на нього. Все це замовнику хочеться отримати за розумну плату та у визначений строк. Для розробника важливо зрозуміло і чітко врегулювати свої обов'язки та виконавши їх, отримати оплату, а також не вказати в договорі того, що гарантувати виконавець не може.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каскадная модель. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Каскадная_модель
2. What is Agile? – Режим доступу: <https://www.agilealliance.org/agile101>
3. Гибкая методология разработки. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Гибкая_методология_разработки
4. 12 Principles Behind the Agile Manifesto. – Режим доступу: <https://www.agilealliance.org/agile101/12-principles-behind-the-agile-manifesto>
5. Аутстаффинг – что это? Разъяснение термина, способы применения, достоинства и недостатки. – Режим доступу: <http://workstaff.ru/outstaffing-cto-eto-razyasnenie-termina-sposoby-primeneniya-dostoinstva-i-nedostatki-pri-ispolzovanii>
6. Аутстаффинг – это актуально. – Режим доступу: <http://workstaff.ru/outstaffing-eto-aktualno>

Фасій Богдан Володимирович

AGILE, WATERFALL ТА OUT STAFF ДОГОВІР АБО ДОГОВОРИ НА РОЗРОБКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті досліджуються окремі проблеми ІТ-договорів на розробку програмного забезпечення. Досліджується порівняльна характеристика agile, waterfall та out staff договору. Встановлено, що в залежності від конкретного кейсу та суті правовідносин можна обрати потрібний формат договору. Також є можливість розробити певний mixed agreement, який буде включати елементи всіх трьох договорів.

Ключові слова: ІТ-право, ІТ-відносини, ІТ-договір, програмне забезпечення, методологія розробки.

Фасій Богдан Володимирович

AGILE, WATERFALL И OUT STAFF ДОГОВОР ИЛИ ДОГОВОРА НА РАЗРАБОТКУ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

В статье исследуются отдельные проблемы ИТ-договоров на разработку программного обеспечения. Исследуется сравнительная характеристика agile, waterfall и out staff договора. Установлено, что в зависимости

